

**Copenhagen
Business School**
HANDELSHØJSKOLEN

Department of Economics

Copenhagen Business School

Working paper 12-2005

**ØKONOMISK POLITIK, RESSOURCE-
ALLOKERING OG VÆRDIDOMME**

Svend Marker-Larsen

Økonomisk Politik, ressourceallokering og værdidomme ¹

Af Svend Marker-Larsen

Stabiliserings-, allokerings- og fordelingspolitiske målsætninger

1. Den politiske diskussion om et lands økonomiske problemer vedrører ofte, hvad der normalt betegnes som **stabiliseringsmæssige** problemer. Det vil sige, hvordan man gennem den økonomiske politik for eksempel kan opnå en bedre opfyldelse af målsætninger, som:

Høj og stabil beskæftigelse
Betalingsbalanceligevægt
Lav inflationstakt
Stabile valutakurser

2. De økonomiske hovedproblemer i et samfund drejer sig imidlertid ikke kun om at opnå en mere tilfredsstillende udvikling på makroniveau. Det illustreres nok allermest tydeligt af det forhold, at elementære lærebøger i nationaløkonomi ofte som noget af det første og vigtigste for forståelsen af fagets kerne fremhæver det såkaldte **knaphedsfænomen**. Det er dermed modsætningen mellem på den ene side knapheden på produktionsfaktorer og på den anden side de tilsyneladende umættelige menneskelige behov, der præsenteres som hovedårsagen til de økonomiske problemer i samfundet.

En umiddelbar følge heraf er at man må vælge. Det gælder for den enkelte husholdning og virksomhed såvel som i forbindelse med tilrettelæggelsen af den økonomiske politik i et samfund. Bruges nogle produktionsfaktorer fuldt ud til fremstilling af bestemte varer og tjenester til en del af befolkningen, kan de samme ressourcer selv sagt ikke samtidig anvendes til produktion af noget helt andet og måske til andre dele af befolkningen. To yderligere helt fundamentale økonomisk-politiske hovedspørgsmål trænger sig derfor også på:

Ressourceallokeringsproblemet, der drejer sig om, hvordan produktionsressourcerne skal fordeles mellem forskellige anvendelsesmuligheder, dvs. spørgsmålene, **hvad** der skal produceres samt **hvordan** og **hvor** produktionen skal foregå;

Fordelingsproblemet, dvs. spørgsmålet **hvem** i befolkningen, der skal have gavn af de fremstillede varer og tjenester.

3. At økonomisk politik meget ofte også drejer sig om at opnå en bedre fordeling og/eller en bedre ressourceallokering i samfundet bliver endnu mere indlysende, når man gør sig klart, at de tre her skitserede samfundsøkonomiske hovedproblemer i virkeligheden tilsammen kan siges at give en udtømmende sammenfatning af, hvad formålet i økonomisk henseende er med aktiviteterne i den offentlige sektor og den økonomiske politik iøvrigt.

¹ Artiklen vil senere indgå som første kapitel i en bog om Cost-benefit analyser og velfærdsteori.

Dog vil det formentlig være hensigtsmæssigt allerede her at få præciseret lidt nøjere, hvad ressourceallokeringspolitik mere præcist kan dreje sig om.²

Bruger vi som udgangspunkt nogle centrale begreber fra velfærdsteorien til at forklare dette, kan man konstatere at ressourceallokeringspolitik i et land som Danmark i praksis meget ofte drejer sig om følgende:

- at medvirke til en velfungerende markedsmekanisme gennem initiativer, der i videst muligt omfang sikrer fri konkurrence på varemarkedet, arbejdsmarkedet og de finansielle markeder
- at sikre en passende forsyning med de såkaldte offentlige goder (forsvar, retsvæsen, naturbeskyttelse m.v.)
- at mindske uheldige virkninger hvor negative externaliteter gør sig gældende (for eksempel som følge af forurening, sygdomme eller tendenser til overbelastning af vejnettet)
- at fremme aktiviteter som indebærer positive externaliteter (som tilfældet tit er indenfor uddannelse og forskning)
- via offentlige/halvoffentlige virksomheder eller tilskud til private virksomheder at sørge for en passende forsyning af varer og tjenester på områder med betydelige stordriftsfordele (dvs. faldende gennemsnitsomkostninger) (jfr. eksempelvis det institutionelle set up indenfor el-, gas-, vandforsyning, jernbaneanlæg, radio- og TV-udsendelser).

De her nævnte typiske eksempler tager som det vides fra velfærdsteorien sit teoretiske udgangspunkt i Pareto-kriteriet og i de to andre værdidomme, der tilsammen ofte opfattes som en anerkendelse af, at det er befolkningens præferencer og intet andet som vil være afgørende for den samlede velfærd i samfundet, jfr. punkt 4-6 i kapitel 2 om "Cost-Benefit Analysens Velfærdsteoretiske Basis".

I et samfund som det danske og i mange andre lande anerkendes disse præmisser dog i reglen ikke i alle henseender. Som vigtige eksempler på bestemmelser, der ikke nødvendigvis/slet ikke vil være i overensstemmelse med hele befolkningens præferencer nævnes ofte a) at forældre har pligt til at sørge for deres børns grundlæggende skoleundervisning, b) at man i mange lande ikke tillader private at anskaffe skydevåben. Sådanne tilfælde får i faglitteraturen betegnelsen **merit wants**.³

Den beslutningsteoretiske model for økonomisk politik

² Der findes selv sagt andre måder end den her valgte, hvorpå man kan opdele den økonomiske politik. For eksempel med udgangspunkt i de anvendte instrumenter, jfr. den i makroøkonomi meget brugte opdeling mellem finans-, penge- og valutapolitik. Eller man kan opdele ud fra hvilke aspekter i samfundet den pågældende politik især drejer sig om: Uddannelsespolitik, socialpolitik, arbejdsmarkedspolitik, boligpolitik o.s.v.

³ I praksis vil den enkelte aktivitet i den offentlige sektor ofte indebære både allokeringmæssigt og fordelingsmæssigt set betydningsfulde virkninger. Men også de stabiliseringsmæssige konsekvenser af de offentlige udgifter vil naturligt have betydning, når det samlede offentlige budget skal besluttes.

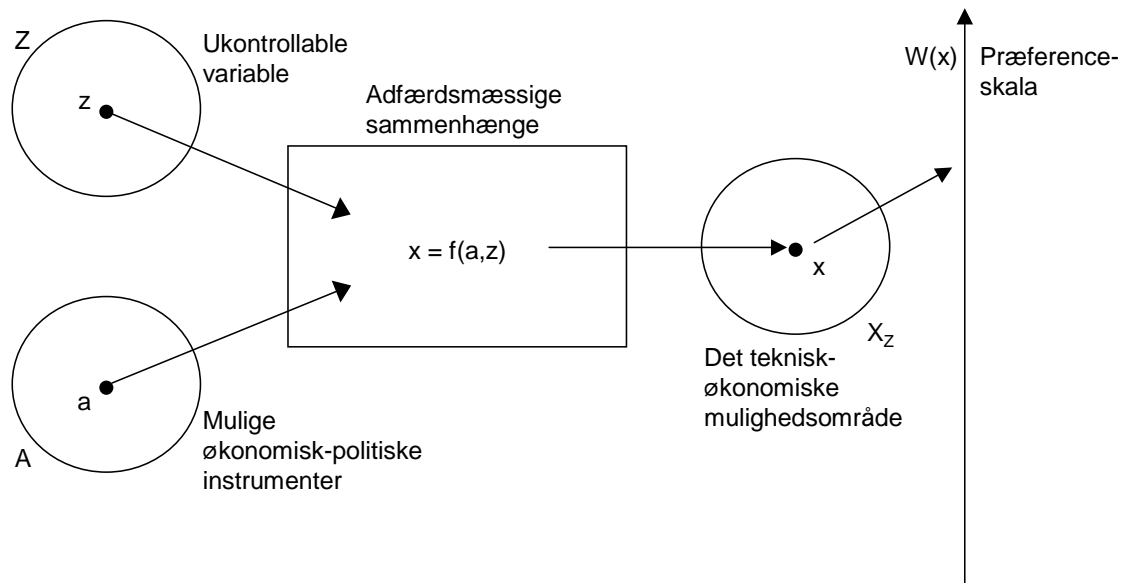
4. Modellens centrale problemstilling er hvordan man principielt kan nå frem til de(t) sæt af økonomisk-politiske instrumenter, som bedst muligt sikrer en god opfyldelse af bestemte politiske målsætninger. Modellen kaldes derfor også **mål-middel-modellen**. Principielt er modellen relevant uanset om det drejer sig om stabiliseringsmæssige, fordelingsmæssige eller allokeringmæssige målsætninger, men i litteraturen bruges modellen især, når der skal redegøres mere indgående for tilrettelæggelsen af stabiliseringspolitikken.

Tankegangen i modellen kan nok mest overskueligt præsenteres med udgangspunkt i nedenstående **figur 1.1**, som er kopieret fra **Sv.Marker-Larsen** (1984) men som også stemmer overens med **Leif Johansens** omfattende fremstilling om makroøkonomisk planlægning (**Johansen** (1977-78)). De forskellige elementer i figuren er velkendte fra den økonomiske teori, men symbolbruget er forenklet mest muligt. Blandt andet er tidsdateringer ikke præciseret og hver enkelt af de angivne funktioner er i virkeligheden ofte ret komplicerede ligesom de anførte variable: x , a og z hver især må tænkes at være nogle sammensatte størrelser, der i praksis kun sjældent kan præsenteres med et enkelt tal. Der ses endvidere bort fra usikkerhed samt de komplikationer, der kan opstå, når der er mange beslutningstagere vedrørende udformningen af den økonomiske politik.

I figuren er angivet to funktioner: $x = f(a,z)$ og $W(x)$. Funktionen $x = f(a,z)$ skal illustrere, at den faktiske økonomiske situation i et samfund (x) til enhver tid er afhængig af tre forhold: 1) de økonomisk-politiske instrumenter (angivet med a), 2) forskellige exogene forhold, som ikke kan påvirkes gennem den indenlandske økonomiske politik (angivet med z), samt 3) økonomiens struktur og adfærden hos de økonomiske agenter – først og fremmest forbrugerne og virksomhederne (angivet med funktionen f). Den anden funktion $W(x)$ skal i princippet udtrykke den politiske ledelses præferencer. At det ikke er ligetil at nå frem til en sådan funktion, siger sig selv. Det afgørende er, at den politiske ledelse til enhver tid forudsættes at have visse – om end måske ofte ikke særligt klare eller konsistente – forestillinger om, hvorledes man vil prioritere de forskellige variables udvikling i forhold til hinanden.⁴

Vi forestiller os nu, at punktet x angiver den sandsynlige økonomiske situation om nogle år, hvis der ikke sker ændringer i den økonomiske politik, og at punktet a netop angiver en sådan politik. Områderne A og X_z illustrerer da det forhold, at den fremtidige økonomiske politik kunne være en anden end den med punkt a angivne, og at den økonomiske situation om nogle år som følge heraf også kunne blive en anden end det med x angivne. I princippet kan områderne A og X_z tænkes at angive samtlige andre muligheder m.h.t. de økonomisk-politiske instrumenter og den heraf følgende økonomiske udvikling, når de udefra givne forhold ligger fast svarende til punkt z .

⁴ En lidt mere omfattende introduktion til den beslutningsteoretiske model findes hos **Jørgen Rosted** (1994), som også diskuterer modellens i flere henseender manglende realisme. Det sidst nævnte skal ikke uddybes her, da det primært kun er nogle af de centrale ideer bag modellen, der er relevant i det følgende.

Figur 1.1. Den beslutningsteoretiske model.

5. At den beslutningsteoretiske model ikke så ofte anvendes i forbindelse med allokeringsspolitiske problemstillinger har både pædagogiske og indholdsmæssige årsager. Hvad det sidste angår er problemet umiddelbart, at det ikke på samme måde som når det drejer sig om målsætninger vedrørende betalingsbalance, inflation, arbejdsløshed og valutakurser er helt så enkelt at præcisere, hvad de politiske mål kan være. Det gælder også selv om der i punkt 2 ovenfor er givet nogle konkrete eksempler på oplagte allokeringsspolitiske opgaver for det offentlige. Det følger også heraf, at det hvad angår allokeringsspolitikken heller ikke umiddelbart er lige så indlysende som indenfor stabiliseringspolitikken, hvad det vil sige, at der sker en bedre opfyldelse af et bestemt mål. I hvert fald gælder det for mange målsætninger i stabiliseringspolitikken, f.eks. de lige nævnte, at den aktuelle situation såvel som ønskede ændringer kan kvantificeres. Noget tilsvarende kan ikke så let lade sig gøre indenfor allokeringssproblematikken. Men det udelukker jo ikke i sig selv, at man med mening kan diskutere, hvad der er bedre og mindre gode allokeringer.

Er Pareto-kriteriet en værdidom ?

6. Indenfor den **nyere velfærdsteori** tages der som bekendt udgangspunkt i det såkaldte **potentielle Pareto-kriterium** (Kaldor/Hicks-kriteret), når det skal afgøres om en bestemt økonomisk politik indebærer bedre ressourceallokering. Jfr. kapitel 2 om "Cost-Benefit Analysens Velfærdsteoretiske Basis". Som det der fremgår, er det jo lige netop Pareto-kriteriet og forudsætningen om forbrugersuverænitet, som på afgørende vis opfattes som det, der bestemmer, i hvilket omfang det offentlige skal stå for forsyningen med offentlige goder, påvirke aktiviteter der medfører eksternaliteter o.s.v.

7. Mange vil sikkert også mene, at den beslutningsteoretiske model og den ideelle arbejdsdeling mellem politikere og økonomer, som modellen indebærer, dermed alligevel i høj grad ligner problemstillingen på det stabiliseringsmæssige område. Som det fremgår i forbindelse med figur 1.1 må det ifølge sagens natur principielt være en politisk afgørelse,

hvor høj prioritet de forskellige delmålsætninger indenfor stabiliseringspolitikken bør have, og noget tilsvarende må vel i princippet gælde inden for allokeringspolitikken. Økonomernes lige så veldefinerede opgave må derfor også på dette område principielt være at analysere, hvorvidt de udstukne målsætninger kan opfyldes og i givet fald hvordan, dvs. hvilke politisk-økonomiske instrumenter, der kan anvendes og i hvilket omfang.

8. Man kan sige, at nogle særlige problemer i forbindelse med allokeringproblematikken opstår, fordi den helt overordnede målsætning, formuleret som en bedre opfyldelse af Pareto-kriteriet, netop ikke bliver præsenteret af politikerne, men af økonomerne, og at disse som følge heraf samtidig ofte (men ikke altid) omhyggeligt understreger, at kriteriet er en **værdidom** (et normativt udsagn om, hvad der er godt for samfundet), og at de som økonomer derfor ikke kan eller skal afgøre om denne retningslinje for, hvad der er god ressourceallokering, er den rigtige.

På den anden side gør de samme økonomer trods dette alligevel som regel meget ud af at fremhæve Pareto-kriteriets anvendelighed i forbindelse med en lang række yderligere problemstillinger vedrørende markedsmekanismens fortrin og mangler, og det skyldes for det første at man anser dette udgangspunkt for forholdsvis ukontroversielt sammenlignet med de alternativer man ellers kunne forestille sig. For det andet må man ifølge den almindelige opfattelse nødvendigvis for overhovedet at kunne beskæftige sig med, hvad der samfundsøkonomisk er god ressourceallokering, bygge på værdidomme, jfr. **Hume's guillotine**: "One cannot deduce ought from is". For det tredje kan man som netop lige antydnet med udgangspunkt i Pareto-kriteriet tilsyneladende nå ret langt med hensyn til vurderingen af markedsmekanismens fortrin og mangler og dermed af, hvordan man via aktiviteter i den offentlige sektor i en række henseender kan opnå øget velfærd for befolkningen.

Alligevel har det været en ofte tilbagevendende diskussion vedrørende den nyere velfærdsteori, hvorvidt man, når det drejer sig om at vurdere alternative ressourceallokeringers hensigtsmæssighed, kan undgå at tage udgangspunkt i værdidomme. Baggrunden har været, at det i videnskabelig analyse efter nogles mening så vidt muligt helt bør undgås, at man er afhængig af sådanne subjektive vurderinger.⁵ At synspunktet i væsentlige henseender, når det drejer sig om allokeringproblemer, viser sig at være temmelig ufrugtbar fremgår af det følgende.

⁵ Dette problem førte, som omtalt hos **Blaug** (1992), allerede i 1930'erne til, at en del økonomer antog den opfattelse, at **den nyere velfærdsteori** kunne karakteriseres som "normative economics that was allegedly free of value judgements". Som beskrevet hos **Blaug** (s.128) var den helt mærkværdige begrundelse bag denne antagelse følgende: "The belief that almost everyone accepts the Paretian postulates is sometimes interpreted to mean that Paretian welfare economics is value-free" – en opfattelse, der efter Blaug's mening kun kan karakteriseres som værende præget af "some horrible, logical confusions." Konsekvensen bliver jo nemlig så, at sondringen mellem positiv og normativ økonomi ændres til (s.112): "one between noncontroversial facts and values, on the one hand, and controversial values, on the other. The result was to enlarge traditional positive economics to include the whole of pure welfare economics, leaving normative economics to deal with specific policy issues, where nothing much can be said about values or ends apart from what politicians tells us."

9. Mest ligetil er det at forstå, at man nødvendigvis må bygge på værdidomme, hvis man vil udtale sig om hensigtsmæssigheden af de fordelingsmæssige følger af en bestemt ressourceallokering. Det har der da heller ikke været uenighed om. Overraskende er det derimod, at der også i nyere tid stadig er fremtrædende økonomer, som fastholder, at man ikke er tvunget til at bygge på værdidomme, når diskussionen drejer sig om alternative ressourceallokerings effektivitetsaspekt.

For det første er det normalt umuligt ved vurderinger af projekters samfundsøkonomiske fordelagtighed helt at se bort fra de fordelingsmæssige konsekvenser, jfr. omtalen af Kaldor-Hicks kriteriet i kapitel 2, pkt. 21. Alene derfor er der som regel brug for værdidomme angående det fordelingsmæssige aspekt. For det andet er det ganske vist logisk set korrekt, at man i princippet kan omdefinere Pareto-kriteriet sådan, at det ikke hermed er givet, at en ændring som opfylder kriteriet er ønskværdig for samfundet, jfr. citatet nedenfor med argumentationen hos **G.C. Archibald**.

Det mest afgørende er imidlertid, om det tjener noget fornuftigt formål at omformulere Pareto-kriteriet, så det ikke er en værdidom, jfr. følgende meget korte uddrag af nogle betragtninger herom som er taget dels fra kapitel 5 i **Mark Blaug** (1992) i afsnittet om "Positive Paretian welfare economics", dels fra **Pieter Hennipman** (1995). Der rundes af med henvisninger til den metodologiske efterskrift i **Mark Blaug** (1997), som meget overbevisende gør rede for nogle helt fundamentale pointer vedrørende værdidommes relevans for den økonomiske videnskab.

10. **Blaug** (1992) refererer blandt andet følgende argumentation hos **G.C. Archibald** (1959) (der som det ses er en helt anden end hvad der blev refereret ovenfor i note 4):

"Paretian welfare economics investigates the efficiency of alternative arrangements for satisfying **given** wants in the light of the choices that individuals themselves make in their own interests; thus, no evaluation of these wants is required for the Paretian theorems. An individual's preference map is identical with his welfare map, and to say that his welfare is higher in state B than in state A is simply to say that he would choose B rather than A were he free and able to do so. Paretian welfare economics simply asks: under what arrangements will this individual's choice be expanded from A to B without a contraction in someone else's choices ...? Value judgements only come into the picture when the crucial step to prescription is taken..... We have a single dichotomy in economics, between positive enquiries into how something may be done, and normative recommendations that it should be done".

Argumenterne hos **Pieter Hennipman** er helt tilsvarende: Selve det at analysere sammenhængen mellem **givne** mål og midler drejer sig om positiv økonomi og det gælder uanset om det drejer sig om ligevægt på betalingsbalancen eller Pareto-forbedringer.⁶ For at underbygge dette sammenligner han endvidere med den almindelige teori vedrørende profitmaksimering, der i mikroøkonomi også kan betragtes som positiv økonomi, dvs. et forsøg på en teoretisk beskrivelse af virksomhedernes faktiske adfærd.

Men hvis forudsætningen om virksomhedernes målsætning ikke er realistisk, så må teorien

⁶ Lige netop dette udsagn er vi selvfølgelig enige i, jfr. det følgende.

som sådan i stedet betegnes som normativ og med udgangspunkt i en værdidom, der angiver at det er godt for virksomheden at profitmaksimere. Derimod indebærer teorien selv sagt ikke også automatisk, at det ud fra et samfundsøkonomisk synspunkt er ønskværdigt at virksomhederne profitmaksimerer

11. Lighederne indenfor mål-middel analysen, når det drejer sig om henholdsvis stabiliseringsmæssige målsætninger og ressourceallokerings-målsætninger bliver dermed alligevel både nærliggende og ret logiske og det gør, at det i sidste ende i høj grad alene bliver ordkløveri, hvis man som Archibald og Hennipman vil sondre imellem på den ene side en definition af Pareto-forbedringer, som ikke indeholder noget normativt for så på den anden side siden hen, som det normalt er tilfældet i økonomiske analyser, når politikerne ønsker forbedringer i ressourceallokeringen, alligevel at tage udgangspunkt i forudsætningen om at Pareto-forbedringer er ønskværdige samfundsøkonomisk set. Man burde spørge Archibald og Hennipman, hvorfor man overhovedet skulle beskæftige sig med Pareto-forbedringer, hvis ikke netop det var fordi sådanne ændringer i allokeringen normalt bør betragtes som en forbedring. Samt hvilket udgangspunkt man ellers skulle tage, når man ønsker at beskæftige sig med forskellige allokerings fordelagtighed ?

At karakterisere Pareto-forbedringer som positiv økonomi er med andre ord ikke kun misvisende. Det er også ganske unødvendigt, fordi det ingen reelle konsekvenser synes at have, hverken rent praktisk eller videnskabeligt, når det drejer sig om indholdet af de økonomiske analyser, der er brug for, hvis man fra politisk hold ønsker at vide, hvorvidt og i givet fald hvordan forbedringer af ressourceallokeringen kan opnåes.

Værdidommes betydning for den økonomiske videnskab

12. Det sidst anførte bekræftes i høj grad, når **Hennipman** i sin fremstilling gør en del ud at forklare, at den økonomiske videnskab vil have særdeles væsentlige opgaver at varetage, hvis politikerne for eksempel ønsker en forbedret ressourceallokering - en omstændighed der i virkeligheden gør det endnu mere uforståeligt, hvorfor det skulle være en ulempe i sig selv at opfatte Pareto-kriteriet normativt.

Hennipmans redegørelse for dette er forholdsvis generelt formuleret, sådan at den forsøger at gøre op, hvad der ialt kan være økonomernes opgaver, når politikerne ønsker bestemte målsætninger opfyldt. Drejer disse målsætninger sig lige netop om at forbedre ressourceallokeringen sådan at der opnåes Pareto-forbedringer, må man ifølge Hennipman opfatte økonomernes mest centrale opgaver som fagfolk for at være følgende:

- at bidrage med information, for eksempel om den aktuelle økonomiske situation og om hvordan den kan tænkes at ændre sig fremover
- at udlede mere specifikke mål med udgangspunkt i den overordnede målsætning - noget der indenfor den nyere velfærdsteori sker i særdeles betydeligt omfang, både hvad angår det mere generelle og i forbindelse med konkrete aktiviteter (jfr.eksemplerne i punkt 3)
- at vurdere de praktiske muligheder ("feasibility") for at opnå de opstillede målsætninger, jfr. den beslutningsteoretiske model
- at vurdere de økonomisk-politiske foranstaltningers effektivitet

13. Det her anførte er i meget god overensstemmelse med nogle af de helt centrale

betragtninger vedrørende økonomisk metodologi, som **Mark Blaug** (1997) afslutter med i sin omfattende gennemgang af økonomisk teori fra 1700-tallet og frem til nutiden. Meget afgørende er for det første hans og mange andres opfattelse af, hvornår teorier kan kaldes videnskabelige: "Theories are "scientific" if they are falsifiable in principle or in practice and not otherwise".

Hvad der skal være det normative udgangspunkt, når man drøfter ressourceallokering er derfor selvfølgelig ikke videnskab i sig selv. Men derefter at analysere, hvordan man kan opnå allokeringforbedringer, når det normative er lagt fast, er naturligvis noget der i høj grad forudsætter økonomisk viden, d.v.s. det drejer sig om positiv økonomi ligesom når økonomer bliver bedt om at analysere, hvordan man kan opnå en bestemt forbedring af betalingsbalancen. Og på samme måde kræver det kendskab til positiv økonomi, når en virksomheds ledelse skal finde ud af, hvordan overskuddet kan forøges.

Det må derfor også betegnes som ret vildledende, når **Yew-Kwang Ng** (2004) skriver følgende (s.5): "...a majority of economists seem to regard welfare economics as normative. This seems a little curious as a majority also regard economics as a science. If economics is a science (which is positive), then welfare economics, as part of economics should also be a positive study."

Årsagen til, at det forekommer mest passende at betegne velfærdsteori som sådan som normativ er først og fremmest ud over det normative udgangspunkt i form af værdidomme, at man, når man skal karakterisere den økonomiske politiks mulige virkninger på ressourceallokeringen – som det også tidligere er blevet anført i denne fremstilling – naturligvis og nødvendigvis også her må operere med den normative målestok, som præciserer i hvilken forstand nogle allokeringer er bedre end andre.

Også opsummeringen hos **Blaug** (1997) om værdidommens betydning for den økonomiske videnskabs udvikling understreger, hvorfor **Ng's** argumentation om hvorfor velfærdsteori bør betragtes som positiv økonomi, i hvert fald forekommer temmelig meningsløs:

"But whatever we may think of modern welfare economics, there can be no doubt that the desire to evaluate the performance of economic systems has been the great driving force behind the development of economic thought and the source of inspiration of almost every great economist in the history of economics.

Indeed it would be difficult to imagine what economics would be like if we succeeded in eliminating all vestiges of welfare economics. For one thing, we would never be able to discuss *efficient* allocation of resources, for the question of efficient allocation of scarce means among competing ends cannot even be raised without a standard of evaluation. The fact that the price system is a particular standard of evaluation, namely, one that counts every dollar the same no matter whose dollar it is, should not blind us to the fact that acceptance of the results of competitive price system is a value judgement."

Efter yderligere nogle eksempler på forskellige værdidommens betydning for økonomisk teori afsluttes (s.698-99):

"...the fact remains that value judgements are involved at the very foundation of the science. "

Litteratur

Mark Blaug (1997): *Economic Theory in Retrospect*, 5.ed. Cambridge.

Mark Blaug (1992): *The Methodology of Economics*, 2. ed. Cambridge.

Pieter Hennis (1995): *Welfare Economics and the Theory of Economic Policy*, Edvard Elgar.

Leif Johansen (1977-78): *Lectures on Macroeconomic Planning*. North-Holland.

Sv. Marker-Larsen (2005): *Cost Benefit Analysens Velfærdsteoretiske Basis* (vil indgå som kapitel 2 i ny bog om Cost-benefit analyser og velfærdsteori).

Sv. Marker-Larsen (1984): *Makroøkonomisk planlægning i Danmark*. 2. udgave. I kommission hos Samfundslitteratur.

Yew-Kwang Ng (2004): *Welfare Economics – Towards a More Complete Analysis*. Palgrave Macmillan.

Jørgen Rosted (1994): "Teorier om økonomisk politik", kapitel III.2 i *Dansk økonomisk politik*, 3.udgave, af E.Damsgård Hansen m.fl., Handelshøjskolens forlag, København.